

Védett tulajdonság:

Fogyatékoság

Diszkrimináció területe

Közszolgáltatás

Diszkrimináció típusa:

Közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Döntés:

Jogsértést megállapító határozat

Az elektromos kerekesszéssel közlekedő kérelmező a bepanaszolt busztársaság lakóhelye szerinti járatával szeretett volna reggelenként eljutni a munkahelyére. A kérelmében megjelölt időszakban azonban csak nyomatékos kérésére sikerült feljutnia a szóban forgó reggeli járatokra. Előfordult, hogy a buszsofőrök arra hivatkoztak, hogy a kerekesszékeivel nem szállhat fel a buszra és neki kellett tájékoztatnia őket, hogy az általa használt eszköz kerekesszék, nem pedig elektromos moped. A buszsofőrök részéről továbbá történt arra való hivatkozás is, hogy a kerekesszékeivel együtt túlságosan nehéz, vagyis az előírt súlyhatáron kívül van. A kérelmező végül a lakóhelye szerinti település autóbusz-állomásán az ott jelenlévő ügyintézőtől azt a tájékoztatást kapta, hogy személyes kísérő nélkül nem szállhat fel a járatokra. Álláspontja szerint a busztársaság az ép utasokhoz képest őt hátrányosan megkülönböztette, amikor nem biztosította számára a közösségi közlekedéshez történő egyenlő esélyű hozzáférést azzal, hogy az általa nyújtott közszolgáltatás igénybevételét a számára megnehezítette, illetve kísérőhöz kötötte.

Az eljárást lezáró határozatában a hatóság emlékeztetett arra, hogy amennyiben a védett tulajdonságra tekintettel előírt kötelező esélykiegyenlítő intézkedést kell betartani, annak elmulasztása, illetve nem megfelelő biztosítása is sérti az egyenlő bánásmód követelményét és közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósít meg. Ennek oka az, hogy a kérelmezővel összehasonlítható helyzetben lévő, de a védett tulajdonsággal nem rendelkezőkhöz (ép utasokhoz) képest az egyenlő bánásmód csak az esélykiegyenlítő intézkedés megfelelő megvalósulása révén biztosítható.

A hatóság a döntésében kiindulópontként rögzítette, hogy *az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 3. d) pontja, valamint a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) 7/A. § (1) bekezdése és 8. §-a értelmében a menetrend alapján közlekedő járművekkel végzett közforgalmú személyszállítás közszolgáltatásnak minősül, amelyet a fogyatékos személyek számára egyenlő eséllyel hozzáférhető módon kell nyújtani. Az bepanaszolt busztársaság által nyújtott szolgáltatás e minősége egyébiránt a felek között nem volt vitatott. A busztársaság továbbá nem vitatta a kérelmező által állított események tényszerű megtörténtét sem. Nem vitatta tehát, hogy a kérelemmel érintett időszakban előfordult, hogy a kérelmezőt a társaság alkalmazottai a kerekesszékeivel nem akarták felengedni a buszra, ahogyan az is, hogy súlyhatár túllépésre hivatkoztak. A busztársaság nem vitatta azt sem, hogy az általa foglalkoztatott pénztáros a kérelmezőt arról tájékoztatta, hogy kísérő személyzet szükséges az utazásához.*

A kérelmező által sérelmezett eseményekkel kapcsolatban a hatóság arra a következtetésre jutott, hogy tőle a szolgáltatás nyújtását mozgáskorlátozottsága miatt nem tagadták meg, azonban annak eléréséhez, hogy biztosítsák számára az őt megillető esélykiegyenlítő

intézkedést, indokolatlan akadályoztatásnak volt kitéve. Ez pedig azzal a következménnyel járt, hogy a közösségi közlekedésben nem tudott a többi utassal (vagyis az ép, mozgásukban nem korlátozott utasokkal) megegyező módon és feltételekkel utazni, nem tudta velük egyező módon igénybe venni a busztársaság által nyújtott közszolgáltatást. Ez utóbbihoz ugyanis pontosan arra lett volna szükség, hogy a kérelmező mint fogyatékos személy esetében a vonatkozó jogszabályok által előírt esélykiegyenlítő intézkedést a társaság zavartalanul biztosítsa, hiszen így lehet őt az ép utasokkal azonos helyzetbe hozni.

A jelen esetben alkalmazandó esélykiegyenlítő intézkedések zavartalan biztosítása körébe tartozott volna például, hogy amennyiben a buszsofőrök megítélése szerint a kérelmező nem kerekesszéssel, hanem elektromos mopeddel utazott vagy az általa használt eszközzel együtt túlságosan nehéznek tűnt, akkor e körülmények esetleges fennállásáról vagy fenn nem állásáról alaposan, ugyanakkor udvariasan meggyőződjenek. Nem elfogadható azonban, ha a kérelmezőről és az általa igénybe vett eszközről szerzett első benyomások alapján a buszvezetők olyan magatartást tanúsítanak, hogy a kérelmező egy hét alatt több alkalommal is csak nyomatékos kérésére tudjon felszállni a buszra. A mozgásukban nem korlátozott utasoknak ugyanis nyilvánvalóan nem kell bizonygatniuk, hogy a társaság által nyújtott közszolgáltatást igénybe vehetik (például nem lépik túl a megengedett súlyhatárt). Ugyanez a helyzet a kérelmező utazásának kísérőhöz kötésével is. Nem volt elfogadható e körben a busztársaság azon hivatkozása, hogy a kérelemben megjelölt napon az általa foglalkoztatott pénztáros csupán általánosságban fogalmazott és nem a konkrét esetre adott iránymutatást. Ez az állítás még akkor sem helytálló, ha a pénztáros csupán a busztársaság akkor hatályos üzletszabályzatát kívánta volna követni. A szóban forgó üzletszabályzat szerint ugyanis csak abban az esetben kellett volna kísérő a fogyatékos személy utazásához, ha magatehetetlen vagy utazásra kísérő nélkül nem képes. A rendelkezésre álló adatok alapján és a felek által nem vitatottan azonban e körülményeknek a kérelmező esetében való fennállásáról történő meggyőződésre a pénztáros a vele folytatott beszélgetés során kísérletet sem tett. A hatóság ezzel kapcsolatban is rámutatott arra, hogy a nem fogyatékos, illetve mozgásukban nem korlátozott utasok esetében nyilvánvalóan fel sem merül, hogy az utazásukat a társaság kísérő igénybevételéhez kösse. Tekintettel arra, hogy a kérelmező önálló, utazásra kísérő nélkül képes és nem magatehetetlen, ezt illetően nyilvánvalóan semmilyen különbség sincs közte és ép utastársai között.

Mindezek alapján a hatóság megállapította, hogy a kérelmezővel szemben a bepanaszolt busztársaság a fogyatékoságával összefüggésben közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazott, amely megkülönböztetésnek semmilyen, a jogviszony természetével összefüggő észszerű indoka nem volt kimutatható, ilyenre lényegében a társaság nem is hivatkozott. A hatóság ezért megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását. Továbbá elrendelte a jogerős határozatának 30 napra történő közérdekből nyilvános közzétételét a hatóság ajbh.hu honlapján és a busztársaság honlapján, a kezdőlapról közvetlenül elérhető módon.

2021. márciusi döntés

A hatóság döntésével szemben a bepanaszolt busztársaság nem élt jogorvoslattal.